

Innst. S. nr. 36

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget fra helse- og omsorgskomiteen

Dokument nr. 8:88 (2005-2006)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Inge Lønning, Martin Engeset og Bent Høie om en kompetanseplan for å rekruttere flere kvalifiserte arbeidstakere til pleie- og omsorgssektoren

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen etablere og gjennomføre en kompetanseplan for rekruttering av flere kvalifiserte arbeidstakere til pleie- og omsorgssektoren i samsvar med den foreslåtte planen i Dokument nr. 8:88 (2005-2006)."

Forslagsstillerne framholder at Norge har stor mangel på kvalifisert arbeidskraft i helse- og omsorgssektoren, og at dette problemet vil forsterke seg i årene som kommer. Om lag en tredjedel av de ansatte i sektoren er ufaglærte. Forslagsstillerne mener det er behov for en ny rekrutteringsplan som tar utgangspunkt i at det er behov for flere høyt kvalifiserte folk.

Det understrekes at det er viktig å se sammenhengen mellom utdanning, fagutvikling og forskning, og at de som velger å arbeide innenfor dette feltet, må gis muligheter til å holde seg faglig oppdatert og gis rom for alternative karriereveier med lønn etter innsats.

Forslagsstillerne nevner en rekke tiltak i utdannings- og arbeidsmarkedssektoren som de mener kan nyttes for å skaffe flere kvalifiserte folk.

Forslagsstillerne understreker også at det er viktig å beholde dem som arbeider i helse- og omsorgsyrkene, og nevner flere tiltak i arbeidslivet som de mener kan nyttes for å oppnå dette.

Det vektlegges i dokumentet at utfordringen i helse- og omsorgssektoren krever nytenking og kreativitet. Det nevnes tiltak som forslagsstillerne mener det er behov for med sikte på å oppnå dette.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Jan Bøhler, Sonja Mandt-Bartholsen, Gunn Olsen og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen, Vigdis Giltun og lederen Harald T. Nesvik, fra Høyre, Inge Lønning og Sonja Irene Sjøli, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Laila Dåvøy, fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, og fra Venstre, Gunvald Ludvigsen, deler forslagsstillerens bekymring når det gjelder situasjonen for kvalifisert helsehjelp i pleie- og omsorgssektoren, og ser det som en viktig utfordring å utdanne nok kvalifisert arbeidskraft til helse- og omsorgssektoren de nærmeste årene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener det er et gap mellom de forventningene Regjeringen skaper om økt satsing på utdanning av helsepersonell på den ene siden og de praktiske tilrettelegginger på den andre. Flertallet viser til at en opprydding av forholdene innen fagskolesektoren fortsatt ikke er kommet på plass, og legger til grunn at Regjeringen til våren vil fremme forslag om en fagskolelov som også bidrar til en reell finansiering av helsefagskolene. Fagskoleutdanningen vil spille en nøkkelrolle i en samlet kompetanseplan i tråd med forslagsstillerens ønske.

Flertallet vil videre peke på det ansvar Regjeringen har for å bidra til forbedring av sykepleierutdanningen faglig og for å forbedre dens omdømme etter

NOKUT-evalueringen tidligere i år som har pekt på flere svakheter i sykepleierutdanningen.

Komiteen kjenner til at det vil bli en sterk økning av eldre over 80 år, hvor mange vil ha en svekket helse og sammensatte lidelser, samtidig som det vil bli en økning av behovet for pleie i hjemmet rettet også mot yngre pleietrengende funksjonshemmede.

Komiteen ser det som viktig å heve status og kompetanse innenfor geriatrien og at sykehjemmene og omsorgssektoren kan bli attraktive arbeidsplasser. Komiteen ser behovet for å utdanne mange nye spesialister innen geriatri.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener også at kapasiteten innenfor geriatri ved sykehusene må økes.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, framhever at Regjeringens målsetting om 10 000 nye årsverk i den kommunale eldreomsorgen innen 2009 står fast. Dette flertallet viser til St.meld. nr. 25, Mestring, muligheter og mening, der det legges vekt på en langsiktig strategi for rekruttering og kvalifisering av helsepersonell i framtiden. Kompetanseløftet 2015 vil være redskapen for å skaffe en ny kompetanse og planlegge rekruttering. Dette flertallet viser til at videre- og etterutdanning er gode tiltak for å øke rekrutteringen og for å beholde arbeidskraften. Det er også viktig i denne sammenheng å gi mulighet for deltid, men rett til heltid, for å få flere hender i omsorgen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er enige i at høy kompetanse og videreutdanning av personalet er viktig, men det vil også være behov for omsorgsarbeidere med et noe lavere utdanningsnivå, men med rett kompetanse. Antallet stillinger innenfor eldreomsorgen i kommunene må etter disse medlemmers mening økes langt utover de planlagte 10 000 årsverkene for å møte behovet i årene som kommer, og disse medlemmer ser at det i tillegg må økes med mange nye årsverk innenfor spesialisthelsetjenesten.

Komiteen understreker at andelen faglært personell innenfor pleie- og omsorgssektoren må økes, slik at så mange som mulig av de ansatte får helsefaglig kompetanse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det i dokumentet er trukket frem mange konkrete tiltak som vil bidra til å heve yrkeskompetansen hos yrkesutøverne innenfor helse- og omsorgssektoren for å imøtekomme det økende behovet for pleie- og omsorgspersonell med rett kompetanse.

For å sikre en gjennomføring av planens mange viktige målsettinger ser komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre at planen må følges opp med økonomiske, øremerkede midler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ser det som viktig å beholde og videreutvikle fagkompetansen hos personale som allerede jobber i sektoren, og mener at det er nødvendig å tenke nytt i forhold til hvordan arbeidet organiseres.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, vil peke på at det både foreslås å styrke utdanningsinstitusjonene innenfor helse- og omsorgsfagene og å styrke forskningen innenfor geriatri. Flertallet mener det er svært kritikkverdig at regjeringen Stoltenberg II både har redusert støtten til private høyskoler som utdanner helsepersonell og bevilgningene til forskning.

Flertallet viser til at antallet ansatte i pleie- og omsorgssektoren ifølge Statistisk sentralbyrå har økt med ca. 41 171 i perioden 1995-2005, det vil si en vekst på gjennomsnittlig om lag 4 100 per år de siste ti årene. I samme periode har antall ansatte per bruker økt. Flertallet konstaterer at regjeringen Stoltenberg II har en målsetting om å rekruttere gjennomsnittlig 2 500 nye årsverk per år, hvilket innebærer en betydelig lavere veksttakt enn gjennomsnittet for de siste ti årene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre viser til at forslagene om å tilby flere heltidsstillinger, fjerne særaldersgrenser og øke den faglige kvaliteten i omsorgstjenesten vil bidra til at flere kan arbeide i omsorgsykker over lengre tid.

Videre mener komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet at forslagene om å sikre mer fleksible arbeidstidsbestemmelser og legge til rette for å etablere flere tilbydere av omsorgstjenester, vil bidra til en bedre utnyttelse av ressursene i omsorgssektoren.

Forslagene om å modernisere tjenesten gjennom bruk av IKT og videreutvikling av tjenestene i regi av effektiviseringsnettverkene vil, slik komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ser det, bidra til bedre omsorgstjenester for brukerne.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mener mange av forslagene i dokumentet er gode.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre-

parti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mener forslagene må vurderes og foreslås i forbindelse med komiteens behandling av St.meld. nr. 25 (2005-2006), Mestring, muligheter og mening, for å sikre en helhetlig behandling av hvordan kompetansen i omsorgstjenestene kan styrkes i årene fremover.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil subsidiært gå inn for at forslagene vurderes i forbindelse med komiteens behandling av St.meld. nr. 25 (2005-2006).

Komiteen viser til St.meld. nr. 9 (2005-2006) og Innst. S. nr. 130 (2005-2006) der flertallet (Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet) støttet videreføring av overgangsordningene når det gjelder arbeidskraft fra EU- og EØS-land.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet stiller seg tvilende til forslagsstillernes vektlegging av økt arbeidsinnvandring og vil peke på at det finnes betydelig unyttet kapasitet i personell i små brøkstillinger som ønsker heltidsstilling eller økt stillingsbrøk, mange arbeidstakere som trekker seg tilbake med tidligpensjoneringsordninger og grupper som med tilleggsutdanning vil kunne arbeide i omsorgsykker. Disse medlemmer ser det ikke som ønskelig å fjerne ordningen med avtalefestet pensjon, men mener ordningens innhold bør tilbakeføres til det som var den opprinnelige intensjonen med AFP, nemlig å gi slitne arbeidstakere i tunge yrker en verdig avgang ved 62 års alder.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre mener det er behov for å rekruttere langt flere ansatte. Disse medlemmer peker på at andelen eldre over 80 år vil fordobles i de neste 80 årene. Samtidig reduseres andelen yrkesaktive i forhold til andelen pensjonister i fremtiden. Det norske samfunnet vil etter disse medlemmers vurdering ha behov for arbeidsinnvandring for å kunne opprettholde tilbudet av pleie- og omsorgstjenester samt andre velferds-tilbud i fremtiden.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, fremmer følgende forslag:

"Dokument nr. 8:88 (2005-2006) - forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Inge Lønning, Martin Engeset og Bent Høie om en kompetanseplan for å rekruttere flere kvalifiserte arbeidstakere til pleie- og omsorgssektoren – vedlegges protokollen."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen etablere og gjennomføre en kompetanseplan for rekruttering av flere kvalifiserte arbeidstakere til pleie- og omsorgssektoren i samsvar med den foreslåtte planen i Dokument nr. 8:88 (2005-2006)."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre:

Stortinget ber Regjeringen etablere og gjennomføre en kompetanseplan for rekruttering av flere kvalifiserte arbeidstakere til pleie- og omsorgssektoren i samsvar med den foreslåtte planen i Dokument nr. 8:88 (2005-2006).

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet.

Komiteen viser til dokumentet og merknadene og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:88 (2005-2006) - forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Inge Lønning, Martin Engeset og Bent Høie om en kompetanseplan for å rekruttere flere kvalifiserte arbeidstakere til pleie- og omsorgssektoren – vedlegges protokollen.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 14. november 2006

Harald T. Nesvik
leder

Vigdis Giltun
ordfører

